

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 23532/2023
11.04.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Зорана Хаџића и Мирјане Андријашевић, чланова већа, у парници тужиље АА, са пребивалиштем у ..., чији је пуномоћник Сања Ђокић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Милан Калуђерски, адвокат из ..., ради измене одлуке о вршењу родитељског права и одржавања личних односа, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 124/23 од 10.05.2023. године, у седници одржаној 11.04.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 124/23 од 10.05.2023. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П2 498/2021 од 31.10.2022. године, ставом првим изреке, заједничка деца парничних странака мал. ВВ рођен ...2007. године и мал. ГГ рођен ...2012. године, поверени су на самостално вршење родитељског права мајци АА са пребивалиштем деце на адреси мајке у Ставом другим изреке, обавезан је отац ББ да на име свог дела издржавања за мал. ВВ плаћа месечно износ од 150 америчких долара у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате и за издржавање мал. ГГ износ од 130 долара у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате почев од 31.10.2022. године као дана пресуђења, до 10. у месецу за текући месец уплатом на рачун (девизни или динарски) мајке. Ставом трећим изреке, одређено је да ће се одржавање личних контаката између мал. ВВ и мал. ГГ са оцем вршити за време летњег распуста у трајању од 45 дана по договору родитеља и у другим терминима по договору. Ставом четвртим изреке, одбијен је противтужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужиља да заједничку децу парничних странака мал. ВВ и мал. ГГ преда оцу ББ из ... ради самосталног вршења родитељског права. Ставом петим изреке, одбијен је тужбени захтев да се обавезе тужиља да од дана пресуђења на име свог доприноса дечјем издржавању заједничке деце странака мал. ВВ и мал. ГГ, поверених ради вршења самосталног родитељског права оцу, плаћа укупно 400 USD месечно, односно износ од 200 USD месечно по детету. Ставом шестим изреке, делимично је усвојен противтужбени захтев и одређено пребивалиште мал. ДД рођеног ...2006. године на

адреси оца ББ улица ... у Ставом седмим изреке, одбијен је тужбени захтев да се заједничка мал. деца странака малолетни ЂЂ рођен ...2004. године, мал. ВВ рођен ...2007. године и мал. ГГ рођен ...2011. године поверена ради вршења самосталног родитељског права оцу ББ, пребивају са оцем на његовој адреси ... у ... и да прате адресу родитеља којем су поверена ради самосталног вршења родитељског права, као и да промена пребивалишта малолетног ДД прати промену пребивалишта оца. Ставом осмим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове.

Допунском пресудом истог суда под истим бројем од 28.12.2022. године после става првог првостепене пресуде додате су речи „па се утолико мења пресуда насловног суда пословни број П2 1070/17 од 20.11.2017. године“, а пре увода додате су речи „У ИМЕ НАРОДА“.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж2 124/23 од 10.05.2023. године, ставом првим изреке, укинута су пресуда Основног суда у Новом Саду П2 498/2021 од 31.10.2022. године и допунска пресуда тог суда П2 498/21 од 28.12.2022. године у делу којим је усвојен тужбени захтев, одбијен противтужбени захтев и одлучено о трошковима поступка. Ставом другим изреке, измењена је одлука о вршењу родитељског права садржана у пресуди Основног суда у Новом Саду П2 1070/17 од 02.11.2017. године, тако што су заједничка деца странака мал. ВВ рођен ...2007. године и мал. ГГ рођен ...2012. године поверена на самостално вршење родитељског права тужиљи, са пребивалиштем малолетне деце на адреси мајке у Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да на име свог дела доприноса за издржавање мал. ВВ плаћа месечно 150 америчких долара, а за издржавање мал. ГГ 130 америчких долара почев од 31.10.2022. године до 10. у месецу за текући месец уплатом на рачун законске заступнице мал. деце. Ставом четвртим изреке, уређен је начин одржавања личних односа мал. ВВ и мал. ГГ са туженим, тако што ће малолетна деца у периоду летњег школског распуста од 25.07. до 20.08. боравити у домаћинству оца, а у периоду зимског школског распуста виђање ће се одвијати у ... у трајању од седам дана по договору родитеља и у складу са жељама деце. Приликом виђања деце са оцем у Републици Србији, по доласку деце, на аеродрому ће их преузимати отац, а по истеку периода виђања децу ће враћати на аеродром, с тим што ће трошкове превоза деце на релацији ...-РС-... сносити родитељи у једнаким износима. Ставом петим изреке, одбијен је противтужбени захтев којим је тражено да суд обавезе тужиљу да заједничку децу парничних странака мал. ВВ и мал. ГГ, преда оцу ради самосталног вршења родитељског права, да обавезе тужиљу да на име свог дела доприноса децом издржавању плаћа по 200 USD месечно до 05. у месецу за текући месец, да као адресу пребивалишта мал. ЂЂ, ВВ и ГГ одреди адресу пребивалишта туженог, као и да промена пребивалишта мал. деце прати промену пребивалишта оца. Ставом шестим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 10/23) Врховни суд је оценио да ревизија није основана.

У проведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Ревизијом се посебно не указује на друге битне повреде одредаба парничног поступка из става 2. наведеног члана, који су законом (члан 407. став 1. тачка 2. ЗПП) прописани као разлог за овај правни лек.

Према утврђеном чињеничном стању, пресудом првостепеног суда П2 1070/17 од 02.11.2017. године, разведен је брак парничних странака, заједничка малолетна деца ЂЂ рођен ...2004. године, ДД рођен ..2006. године, ВВ рођен ...2007. године и ГГ рођен ...2012. године поверени су на самостално вршење родитељског права оцу, а лични односи уређени су на начин да малолетни ГГ борави код мајке од 26.09.2017. до 05.06.2018. године, а старији ЂЂ, ДД и ВВ у периоду од 20.06.2018. до 15.08.2018. године, а од 2019. године на начин да сви проводе летњи распуст код мајке у трајању од 45 дана, а по договору са оцем и у другим терминима. Овом пресудом обавезана је тужила да доприноси децјем издржавању у износу од 600 америчких долара до 15.08.2018. године, а од тог датума у износу од 1000 долара, као и да сноси трошкове децјег путовања. Заједница живота странака постојала је од 2003. године, а фактички је прекинута 2015. године, када је тужила у договору са туженим у сврху обнављања лиценце и налажења посла, због неповољне материјалне ситуације, из ... се преселила у ..., чија је држављанка, заједно са најмлађим сином ГГ и тамо се радно ангажовала. Током 2017. године приликом краћег боравка у РС обавестила је туженог да се неће трајно враћати у Србију. Са троје старије деце личне односе је наставила да одржава редовно преко интернета, а средином јуна 2018. године њих тројица су уз писану сагласност туженог отпутовали у ... у посети тужилји и брату, а према утврђеном моделу виђања. Средином августа 2018. године тужила је обавестила туженог да ће двоје млађе деце ВВ и ГГ остати да живе са њом у ... јер је то њихова жеља, а да ће се два старија сина вратити у РС. О задржавању деце тужени је обавестио ЦСР Нови Сад 17.08.2018. године и истог дана поднео кривичну пријаву против тужилје. Тужени је поднео захтев за враћање детета по основу Хашке Конвенције о грађанскоправним аспектима отмице детета, да би у том поступку суд у САД наредио тужилји да преда туженом мал. ВВ и мал ГГ. Тужени је 26.12.2018. године преузео децу у ... и вратио се са њима у Србију. Мал. деца су наставила да комуницирају са мајком преко интернета, а тужени је по споразуму са тужилјом повукао кривичну пријаву против ње.

Од повратка тужилје у ... са њом је живео најмлађи син ГГ кога је 2018. године она уписала у предшколску установу, а те године је мал. ВВ уписала у пети разред основне школе у Ове установе деца су похађала до септембра те године. Осим тога, деца су за време боравка у ... ангажована на разним рекреативним активностима и за то време су се у потпуности адаптирала на окружење. Кућа коју је тужила купила у ... у држави ... налази се у мирном окружењу погодном за малолетну децу, близу школе и пространа је. Од краја 2018. године до лета 2020. године мал. ГГ је живео у домаћинству оца у РС заједно са троје старије браће. Малолетна деца живе у домаћинству мајке у Мал. ВВ је сада ученик средње школе, док је мал. ГГ ученик четвртог разреда основне школе и обојица су одлични ученици. Додатно се баве ваннаставним активностима. Обојица су добро прилагођена у животу у ... под старатељством мајке. Тужила има подршку својих родитеља, мајке и сестре које јој помажу у кризи и старању о мал. синовима.

Тужила, рођена 1969. године, по занимању је ... и у ... је средствима из кредита успела да купи кућу коју отплаћује месечно у износу од 1.844 долара, а њена зарада износи 3.000 долара месечно. Месечне потребе мал. ГГ износе 240 долара (око 25.000,00 динара), а месечне потребе мал. ВВ износе 300 долара (око 31.400,00 динара). Тужени, рођен 1971. године по занимању је Докторирао је на ... факултету у Београду. Повољног је имовног стања, стамбено збринут и радно ангажован. Живи у породичној кући у свом власништву заједно са двојицом најстаријих синова. Запослен је у Градској управи за ..., са просечном месечном зарадом током 2022. године од 80.000,00 динара. Након исељења тужилје у ... самостално се старао о мал. ВВ, ДД и ЂЂ, а од краја 2018. године до лета 2020. године и о малолетном ГГ. Мал. деца

парничних странака имају држављанство ... и РС. У разговору са запосленима у Центру за социјални рад Нови Сад мал. ВВ и мал. ГГ су навели да убудуће желе да живе са мајком, тако што је мал. ВВ појаснио да је више везан за мајку, да је она нежнији и брижнији родитељ, да се са њом боље разуме и осећа слободу какву не осећа код оца. Мал. деца странака су правилног психофизичког развоја, натпросечне интелигенције и уобичајених потреба за децу њиховог узраста. Према степену развоја, обојица су још у време изражавања и мишљења у Центру за социјални рад били способни да формирају и слободно изразе своју вољу у вези са вршењем родитељског права. Мал. ВВ и ГГ одржавају односе са старијом браћом преко друштвених мрежа и телефоном. Комуникација између парничних странака је минимална.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев и одбио противтужбени захтев у већем делу.

Другостепени суд је, након спроведене расправе, укинуо првостепену пресуду, променио одлуку о вршењу родитељског права садржану у пресуди Основног суда у Новом Саду П2 1070/17 од 02.11.2017. године, тако што је заједничку децу странака мал. ВВ и мал. ГГ поверио на самостално вршење родитељског права мајци, обавезао туженог да на име доприноса издржавању малолетне деце плаћа и то мал. ВВ у износу од 150 америчких долара, а мал. ГГ 130 америчких долара месечно, уредио начин одржавања личних односа, на начин описан у изреци. По налажењу тог суда, иако оба родитеља имају очувану родитељску способност и живе у стамбеним и материјалним приликама у којима могу задовољити све потребе малолетне деце, стекли су се услови за измену одлуке о вршењу родитељског права. Ово због тога што је, по питању развоја малолетне деце, од одлучујућег значаја била њихова упућеност на окружење у ... са мајком и на њихову жељу да би убудуће желели да са мајком и живе.

По налажењу Врховног суда, побijана другостепена пресуда је заснована на правилној примени материјалног права.

Заједничко вршење родитељског права, применом члана 76. Породичног закона („Сл. гласник РС“ бр. 18/05), које није предложено од стручног органа, није могуће одредити без писмене сагласности родитеља о овом начину вршења родитељског права. Одредбом члана 6. став 1. Породичног закона је предвиђено да је свако дужан да се руководи најбољим интересом детета у свим активностима које се тичу детета. Отуда су судови дужни да се и у поступку одлучивања о вршењу родитељског права по члану 77. став 3. и при уређивању личних односа детета са родитељем са којим не живи, по члану 61. истог Закона руководе најбољим интересом малолетне деце, у складу са чланом 266. став 1. Породичног закона. Спор за измену одлуке о вршењу родитељског права је спор о вршењу родитељског права, уређен члановима 261-273. Породичног закона, у којем се утврђује постојање промењених околности и цени њихов значај за измену раније правноснажне одлуке о вршењу родитељског права са аспекта најбољег интереса детета. Најбољи интерес детета подразумева удовољавање на најбољи могући начин његовим емотивним и развојним потребама. Ово начело има предност пред осталим интересима.

По доношењу раније судске одлуке П2 1070/17 од 20.11.2017. године, супротно наводима ревизије, наступиле су промењене околности које се огледају у томе да мал. ГГ и мал. ВВ живе са мајком у окружењу у ..., које су прихватили и уклопили се, при чему је мал. ВВ остао доследан у жељи да убудуће живи са мајком, коју је описао као брижног родитеља, са ким је слободнији у изражавању и емотивно блискији, при чему је исту жељу да убудуће живи са мајком исказао и мал. ГГ.

Прибављањем стручног мишљења органа старатељства није доведена у сумњу родитељска подобност туженог ни начин на који је он до сада вршио родитељско право. Међутим, измењене околности – узраст у којем се налазе малолетна деца,

околности успостављања односа и значај мајке, те подобност тужиље да поред основних и базичних потреба задовољи и друге потребе деце, пре свега емоционалне, и по оцени овог суда оправдавају измену одлуке о вршењу родитељског права.

Измена одлуке о вршењу родитељског права има за последицу измену одлуке о обавези издржавања малолетне деце и начина одржавања личних односа са родитељем са којим не живи. Одлука о обавези туженог да доприноси издржавању деце и њеној висини и начина одржавања личних односа са родитељем са којим не живи, заснована је на правилној примени чланова 61. 154. став 1, 160. и 162. ст. 1. и 2. Породичног закона.

У смислу свега наведеног, Врховни суд је ценио наводе ревизије којима се не доводи у сумњу правилност и законитост побијане пресуде, због чега ти наводи нису посебно образложени.

Из наведених разлога, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Весна Субић,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић